

עפ"ת 57625/06/14 - אברהם בן שבת נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה

13 נובמבר 2014

עפ"ת 57625-06-14 בן שבת נ' פרקליטות מחוז חיפה - פלילי

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

בטינה טאובר

המערער אברהם בן שבת

נגד

המשיבה מדינת ישראל

פסק דין

השופטת ב' טאובר:

הערעור בתמצית

1. בפנינו ערעורו של מר אברהם בן שבת, (להלן: "המערער"), על גזר דינו של בית המשפט השלום בחדרה (כבוד השופטת כרמית פאר-גינת), שניתן ביום 18.05.14 במסגרת גמ"ר 4609-05-12.

2. המערער הורשע על פי הודאתו בעבירה של גרם מוות ברשלנות, לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977, (להלן: "חוק העונשין") וסעיפים 40 + 64 לפקודת התעבורה תשכ"א-1961; ובעבירה של אי שמירת מרחק, לפי תקנה 49 לתקנות התעבורה, תשכ"א-1961 ונגזרו עליו העונשים הבאים: צו מבחן לתקופה של שנתיים; מאסר בפועל לתקופה של 6 חודשים, אשר ירצו בעבודות שירות; מאסר על תנאי של 15 חודשים, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה של גרימת מוות ברשלנות; מאסר על תנאי של 6 חודשים, למשך 3 שנים, והתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה של סטייה מנתיב או עבירות של נהיגה בזמן פסילה או ללא רישיון נהיגה; ופסילה בפועל מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה בת 9 שנים, כאשר בעניין זה נקבע, כי מתקופת הפסילה לא תנוכה התקופה בה נפסל המערער מלהחזיק רישיון נהיגה בעקבות התאונה. נשוא כתב האישום.

הערעור מופנה כנגד תקופת הפסילה בפועל מהחזקת רישיון נהיגה שהושת על המערער.

כתב האישום וההליך בבית משפט קמא

3. על פי עובדות כתב האישום שהוגש כנגד המערער, ביום 29.12.10 סמוך לשעה 16:00 נהג המערער ברכב משא סגור מסוג איסוזו, מספר רישוי 1406166 (להלן: "הרכב"), בכביש 6 מדרום לצפון בנתיב השמאלי. באותה שעה נסע לפניו של המערער רכב פרטי מסוג מאזדה, מספר רישוי 6527829 (להלן: "המאזדה") שבין יתר נוסעיו היה מר א. מ. (להלן: "המנוח") שהינו יליד 1981, ולפני המאזדה נסע רכב משא נוסף מסוג פיג'ו, מספר רישוי 2379571 (להלן: "הפיג'ו").

בשלב מסוים נוצר פקק תנועה במקום, מכוניות עצרו ונוצר טור של 7-8 מכוניות עומדות. נהג הפיג'ו עצר, והפעיל את ארבעת הפנסים המהבהבים של הפיג'ו וכך גם נהג המאזדה עצר אחר רכב הפיג'ו. משהגיע המערער למרחק של כ- 20-40 מטרים מהמאזדה הבחין הוא בטור שלפניו, בלם בלימת חרום, סטה שמאלה ופגע פגיעה רבת עוצמה עם חלקו הימני של חזית הרכב, בחלקה האחורי של המאזדה. עקב כך, המאזדה נדחפה קדימה ופגעה ברכב הפיג'ו. רכב המאזדה סטה לימין כשהרכב של המערער עוקף אותו משמאל, משפסף עם פינה קדמית ימנית את הפינה הקדמית שמאלית של המאזדה, ובהמשך פוגע במעקה הבטון בשול הדרך הימני. הפיג'ו נדחף לשמאל, ירד לשול השמאלי התנגש עם פינה קדמית שמאלית במעקה הבטיחות ונעצר. כתוצאה מהתאונה, נגרם מותו של המנוח שישב ברכב המאזדה מאחור, כמו כן נחבלו נהג רכב המאזדה ושני נוסעים נוספים שנסעו ברכב המאזדה ועוד נוסע שנסע ברכב הפיג'ו. כן נגרם נזק לרכבים המעורבים.

4. ביום 18.11.13 הרשיע בית משפט קמא את המערער על פי הודאתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום כמפורט בפתח פסק הדין. בטרם מתן גזר הדין ועל רקע עתירת המשיבה להטלת עונש מאסר בפועל על המערער, הפנה בית משפט קמא את המערער לשירות המבחן לצורך הגשת תסקיר בעניינו. כן הפנה בית משפט קמא את המערער לממונה על עבודות השירות על מנת לחוות דעתו לעניין כשירותו של המערער לרצות עונש מאסר בדרך של עבודות שירות.

5. לאחר קבלת תסקיר שירות המבחן וחוות דעת הממונה על עבודות שירות בעניינו של המערער, שמע בית משפט קמא ביום 05.03.14 את טיעוני הצדדים לעונש וביום 18.05.14 גזר בית משפט קמא את דינו של המערער והשית עליו את העונשים שפורטו לעיל.

6. בית משפט קמא עמד בגזר דינו על הקושי העומד במלאכת גזירת הדין בעבירות של גרימת מוות ברשלנות, שעניינה בדרך כלל בגזירת דינם של נאשמים נורמטיביים, בעיקרם של דברים, אשר התרשלות רגעית או אי תשומת לב רגעית מצידם הביאו להתרחשותו של אסון כבד. בעניין זה הפנה בית משפט קמא לרע"פ 548/05 **לוינ' נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו], (19.01.06).

7. בית משפט קמא קבע, כי מפסיקתו של בית משפט העליון נלמד, כי גזירת הדין בעבירות מהסוג הנדון בכתב האישום מצריכה בחינה של רכיב התוצאה. לעמדתו של בית משפט קמא, גם במקרים שבהם הרשלנות אינה

ברף הרשלנות הגבוהה, וגם כאשר מדובר בנאשם אשר אין לו עבר פלילי, יש לבחון את תוצאותיה של התאונה כך שמקום שבו הנזק שנגרם בתאונה גבוהה, יהיה מקום להשית על הנאשם מאסר של ממש לאור התוצאה, גם אם רשלנותו הייתה רגעית.

8. בנסיבות העניין, לצורך קביעת עונשו של המערער, ציין בית משפט קמא לזכותו של המערער, את העובדה, כי המערער נעדר עבר פלילי ובפרט נעדר עבר תעבורתי מלבד עבירה אחת של חניה במקום חניה של נכה. כן ציין בית משפט קמא, כי המערער הינו אדם נורמטיבי, אשר חרף מהלך חיים לא קל, הצליח לפתח אורח חיים תקין, לעבוד במקום עבודה מסודר ואף לתמוך באמו הסובלת מבעיות בריאות שונות.

9. בנוסף, ציין בית המשפט קמא, כי רשלנותו של המערער, גם לשיטתה של המשיבה, אינה ברף העליון של הרשלנות, בפרט משהמערער מכיר בחומרת מעשיו, והוא מלווה בטראומה מאז התאונה ועד היום.

10. בנסיבות שתוארו, קבע בית משפט קמא, כי ניתן להסתפק בהטלת מאסר בפועל שניתן יהיה לרצותו בעבודות שירות. יחד עם זאת, מצא לנכון להחמיר עם המערער ברכיבי הענישה המותנים, על מנת לשים בפניו של המערער תמרור אזהרה עתידי.

תמצית טענות הצדדים

11. לעמדת באת כוח המערער, בגזירת העונש הראוי לאדם מן היישוב, בעבירות של גרם מוות ברשלנות, ניתן לחלק את המקרים לשלוש קטגוריות עיקריות: הראשונה, עניינה ברשלנות רגעית, חוסר תשומת לב נקודתי בהן מקובל להקל בעונש, להימנע מהטלת מאסר בפועל ולהטיל עונש של עבודות שירות בלבד; השנייה, היא רשלנות חמורה, כגון חציית צומת באור אדום, נהיגה במהירות העולה על המותר, נהיגה בעייפות במודע, שאז מקובל להטיל עונש מאסר של 7-10 חודשים, מתוך הכרה, כי עצם המאסר בפועל הוא בעל ערך מרתיע; השלישית, עניינה ברשלנות חמורה עם אלמנטים קיצוניים, כמו הפקרת פצוע ושיבוש ראיות, במקרים כאלה הוטלו עונשי מאסר מעבר ל- 10 חודשים. לגישת בא כוח המערער, על פי ניתוח נסיבות התאונה, כעולה מחקירת המשטרה ומעובדות כתב האישום, נהיגתו של המערער נכנסת לקטגוריה הראשונה. המערער נהג מתחת למהירות המותרת, כך שהסיבה ההגיונית היחידה לתאונה היא אובדן אוריינטציה רגעית. נטען, כי אירועים מסוג כזה יכולים לקרות לכל נהג כאשר הם מסתיימים בדרך כלל ללא קרות אסון. כן נטען, כי כאשר מתרחש אירוע כזה אכן לא ניתן להצדיקו ויש להעניש בגינו, יחד עם זאת, על העונש להיות בפרופורציות מוצדקות ומידיות לנסיבות האופפות אותו.

לעמדת באת כוח המערער, הכביד בית המשפט קמא על המערער ברכיב הפסילה שהושת עליו, בהתחשב בעובדה, כי המערער הינו נהג מקצועי, שעיקר עיסוקו כסוכן מכירות שטח הנוהג כ- 10,000 ק"מ מידי חודש, בעל רישיון נהיגה של 11 שנים עם עבירת חניה אחת משנת 2010. נטען, כי עונש הפסילה של 9 שנות פסילה ללא ניכוי 109 ימי פסילה אותן ריצה המערער בטרם המשפט, הוא עונש החורג באופן קיצוני מנורמת הענישה המקובלות במקרים

דומים ובנסיבות דומות. הוסיפה באת כוח המערער וטענה, כי בית משפט קמא לא ייחס משקל מתאים לנסיבותיו האישיות של המערער. נטען, כי המערער שירת שירות צבאי מלא ככבאי בצבא ובמערך המילואים ואף התנדב לכבות את השריפה בכרמל בעטייה קיבל של"צ. כן נטען, כי למערער נסיבות חיים קשות, אביו נפטר עת אימו הייתה בהיריון שלו, סבו גידל אותו ונפטר במפתיע במהלך המשפט, והתאונה התרחשה ביום בו קיבלה אמו צו לפנות את הדירה בה התגוררו. לבסוף נטען, כי המערער מטפל באימו שהתעוורה והמתקשה בהליכה, כך שרשימו חשוב לצורך עזרה בבית וטיפול באימו.

בדיון שהתנהל בפנינו ביום 30.10.14 הפנתה באת כוח המערער לאסופה של מקרים בהם השיתו בתי המשפט בערכאות השונות עונשי פסילה נמוכים מזה שהושת על המערער, אף שבחלקם מדובר היה בנסיבות חמורות יותר.

על רקע האמור טענה באת כוח המערער, כי המדובר בנהג מקצועי ללא רבב בנהיגתו ובעצם אין מסוכנות בהמשך נהיגתו, ומשכך עתרה באת כוח המערער להתערב בפסק דינו של בית משפט קמא ולהעמיד את עונשו של המערער על עונש פסילה של עד 4 שנים, כפי שהיה נגזר על אדם מן היישוב בנסיבות דומות.

12. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 30.10.14, טענה בא כוח המשיבה כי אין מקום להתערב בעונש הפסילה שהושת על המערער. נטען, כי על פי הפסיקה במקרים דומים, בעבירות של גרם מוות ברשלנות הפסילה שניתנת היא בין 8 עד 15 שנים, כך שהשתת 9 שנות פסילה על המערער אינו דבר חריג. בעניין זה הפנתה בא כח המשיבה לאסופה של פסקי דין שעניינם בהשתת עונשי פסילה משמעותיים בעבירות של גרם מוות ברשלנות, לרבות: ע"פ 6755/09 **ארז אלמוג נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו], (16.11.09); רע"פ 4261/04 **יעקב פארין נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו], (06.12.04).

לצד זאת, הביעה בא כוח המשיבה במסגרת הדיון שהתנהל בפנינו את הסכמתה, כי הפסילה המנהלית תופחת מעונש הפסילה הכולל שהושת על המערער.

דיון והכרעה

13. המערער מפנה את ערעורו כנגד עונש הפסילה בפועל שהושת עליו ביחס להחזקת רישון נהיגה בלבד. ככלל אין דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהוטל על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים של סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה או כאשר מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את הדבר. ראו: ע"פ 512/13 **פלוגי נ' מדינת ישראל**, [פורסם בנבו], (04.12.13). סבורני, כי זה הוא אחד המקרים החריגים המחייבים את התערבותה של ערכאת הערעור.

14. עניינינו בתאונת דרכים בה היה מעורב המערער ואשר הביאה לקיפוח חייו של המנוח. אין ספק, כי תאונות דרכים הפכו למרבה הצער בימינו למכת מדינה. בהקשר זה, עדים אנו מדי יום להתרחשותן של תאונות דרכים בהן מקפחים חלק מהנפגעים חייהם וחלקם האחר נותר עם נכות קשה. זאת, שעה שהסיבה המיידית

להתרחשות התאונות ככלל הינה הגורם האנושי. ראו: ע"פ 1196/07 יוסף סאהר נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], (13.06.07); ע"פ 11786/04 אבו טריף נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], (05.09.05).

15. בית משפט קמא הטיל כאמור על המערער בין היתר עונש פסילה בפועל מלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה בת 9 שנים וזאת בלא שציין נימוק ענייני להחלטתו ומבלי שהתייחס לנסיבות האופפות את המקרה לרבות, לשאלת האינטרס הציבורי שנפגע; למדיניות הענישה הנוהגת במקרים מהסוג הנדון, לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה כמו גם לנסיבותיו האישיות של המערער, כמתחייב מתיקון 113 לחוק העונשין.

16. המחלוקת שבין הצדדים לעניין גזר דינו של בית משפט קמא אינה נסובה על כלל רכיבי הענישה שנגזרו על המערער אלא לעניין משך תקופת הפסילה מלהחזיק רישיון נהיגה.

17. מהפסיקה אליה הפנו באי כוח הצדדים בכל הנוגע למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות של גרם מוות ברשלנות באשר למשך הפסילה מלהחזיק ברישיון נהיגה עולה, כי המדובר בתקופות פסילה הנעות בין פסילה של מספר שנים בודדות ועד ל-15 שנות פסילה, כאשר כל מקרה נבחן לפי נסיבותיו. יפים לעניין זה דבריו של בית המשפט העליון בע"פ 8382/03 חילף נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2) 139 (2004), שם נקבע:

"עם זאת גם על רקע מדיניות הענישה המחמירה לגבי תאונות דרכים קטלניות, הניצבת ככלל בהליך גזירת הדין, עדיין יש לשקול כל מקרה, על נסיבותיו המיוחדות, לגופו, ולעולם יישקל עניינו האינדיווידואלי של הנאשם על רקע המדיניות הכללית תוך איזון ראוי ביניהם. העונש יגזר כפרי שקלול של מכלול הנתונים האינדיווידואליים של הנאשם ביחס למדיניות העונשית המחמירה תוך הערכת משקלם היחסי"

18. בנסיבות המקרה הנדון, סבורה אני, כי בית משפט קמא החמיר עם המערער בהשיתו עליו 9 שנות פסילה בפועל מלהחזיק רישיון נהיגה, והיה מקום להתחשב בנסיבות קרות התאונה ובנסיבותיו האישיות של המערער וליתן להן משקל גדול יותר בקביעת תקופת השלילה. יובהר, כי אין באמור משום התעלמות מהאובדן, הכאב והסבל שנגרמו למשפחת המנוח כתוצאה מאובדנם ואין ספק, כי האובדן הוא גדול. יחד עם זאת, בעת גזירת הדין, עומדים בפני בית המשפט שיקולים שונים שיש לאזן ביניהם, כאשר במקרה זה סבורני, כי בנסיבות קרות התאונה ועל רקע נסיבותיו האישיות של המערער יש מקום להקל בעונש הפסילה בפועל שהוטל עליו, וזאת שעה, שעל המערער הוטלו עונשים נוספים, שיש בהם כדי לבטא את חומרת העבירות שהורשע בהן. ראו: רע"פ 5365/13 טאופרה הייתם נ' מדינת ישראל, [פורסם בנבו], (24.12.13).

19. במקרה הנדון, ומבלי להקל ראש בתוצאות החמורות של התאונה, שוכנעתי, כי אין המדובר ברשלנות חמורה של המערער, כי אם ברשלנות רגעית שאינה מעידה על אופי הנהיגה של המערער, לא כל שכן, משהוכח בפנינו, כי המערער נעדר עבר פלילי בכלל ונעדר עבר תעבורתי בפרט חרף מהות עיסוקו המקצועי, למעט עבירת תעבורה אחת שעניינה חנייה במקום חנייה של נכה. זאת ועוד, אין להתעלם מנסיבותיו האישיות של המערער, היותו אדם נורמטיבי, שעל אף היקלעותו לנסיבות חיים קשים, מצא דרך לנהל אורח חיים תקין, זאת תוך כדי

שהוא משמש גם כאחראי על אימו הסובלת מבעיות בריאות קשות. זאת ועוד, סבורני, כי ניתן לתת משקל גדול יותר לעובדה, כי לנוכח עיסוקו המקצועי של המערער השתתת תקופת פסילה ארוכה על המערער יש בה כדי לפגוע בפרנסתו.

20. על רקע האמור, סבורני, כי יש מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא ככל שהוא נוגע למשך הפסילה שנפסק ולהעמידו על שש שנות פסילה ממנה יש לנכות את תקופת הפסילה המנהלית.

21. אשר על כן, וככל שתישמע דעתי, אציע לחברי, לקבל את ערעור המערער, להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא, להפחית את עונש הפסילה מהחזקת רישיון נהיגה שהושת על המערער ולהעמידו על שש שנים.

למען הסר ספק, ובהמשך להסכמת בא כוח המשיבה כפי שנשמעה במהלך הדיון בפנינו מיום 30.10.14, יובהר, כי מתקופת הפסילה האמורה תנוכה תקופת הפסילה המנהלית.

יתר מרכיבי גזר הדין יוותרו בעינם, ללא שינוי.

בטינה טאובר, שופטת

השופט ר' שפירא, סגן נשיא [אב"ד]:

אני מסכים.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

השופט א' אליקים:

אני מסכים.

**אברהם אליקים,
שופט**

הוחלט כאמור בפסק דינה של השופטת ב' טאובר.

ניתן היום, כ' חשוון תשע"ה,
13 נובמבר 2014, במעמד
הצדדים ובאי כוחם.
רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]

אברהם אליקים, שופט

בטינה טאובר, שופטת